

Nr 95.

Av herr **Winkler m. fl.**, om viss ändring av bestämmelserna rörande beskattning av aktiebolags inkomst.

I samband med införande av den statliga inkomstskatten vid 1902 års riksdag infördes samtidigt delvis en dubbelbeskattning av aktiebolagens vinstmedel, i det att icke endast aktieägarna påfördes skatt för dem tillkommande utdelning å aktier utan även bolagen påfördes skatt för samma inkomst i den mån den utdelade vinsten översteg 6 procent av aktiekapitalet.

Vid 1910 års riksdag beslöts införande av full dubbelbeskattning till staten för aktiebolagens utdelade vinster, i det att den tidigare för bolagen medgivna rätten till avdrag av utdelning intill 6 procent å aktiekapitalet borttogs.

För att göra dubbelbeskattningen å aktiebolagsvinsterna fullständig infördes år 1918 den så kallade B-skatten, medelst vilken icke utdelad vinst, som av bolaget fonderades, belades med en proportionell skatt, vars grundbelopp utgick med 2 procent.

Vid 1926 års riksdag beslöts visserligen upphävande av B-skatten från och med 1927 års ingång, men såväl i Kungl. Maj:ts proposition nr 193 med förslag om upphävande av B-skatten som i bevillningsutskottets betänkande nr 41 ifrågasattes eventuellt införande av annan skatteform för bibehållande av en fullständig dubbelbeskattning.

Kommunal dubbelbeskattning av aktiebolagens vinster infördes under 1919 års riksdag. Tidigare hade aktiebolagen varit skyldiga utgöra inkomstbevillning för hela bolagets vinst, varemot delägarna icke hade att inräkna utdelning av aktier i inländska bolag i sin bevillningspliktiga inkomst. Utan att invänta den stora kommunalskattereformen framlade Kungl. Maj:ts proposition för 1919 års riksdag om en sådan ändring av bevillningsförordningen, att till inkomst av kapital även skulle räknas utdelning å aktier i in- och utländska bolag. Bevillningsutskottet anför i sitt utlåtande, att det visserligen icke tvekade att förorda dubbelbeskattningens införande även till kommunerna, men att en viss försiktighet likväl vore av nöden och föreslog att blott halva beloppet av aktieutdelningen skulle bevillningstaxeras. Ett stort antal av utskottets ledamöter reserverade sig med yrkande om bifall till Kungl. Maj:ts förslag och sedan kamrarna fattat olika beslut avgjordes frågan med gemensam votering, varvid förslaget om full beskattning av aktieutdelning bifölls.

Vid 1920 års riksdag infördes även progressiv kommunalskatt att utgå

å den del av bolagens vinst, som överstiger 6 procent av bolagets kapital enligt inkomstskatteförordningen.

Ända sedan dubbelbeskattningens införande å inkomster härledande från den näringsverksamhet, som drives under aktiebolagsform, har frågan både inom riksdagen, inom de olika skattekommittéerna och inom näringslivets sammanslutningar varit föremål för diskussion vid en mångfald tillfällen. Ett av de huvudsakliga skälen för aktiebolagens dubbelbeskattning har städse varit, att inkomst, som förvärfvas av aktiebolag, skulle äga större skattekraft än annan inkomst, beroende på att det tillskjutna kapitalet genom sammanslutningen under aktiebolags form skulle äga en större möjlighet till ökad avkastning och därigenom även besitta en större skattekraft.

Det finnes dock intet skäl för antagandet, att en affärsrörelse eller en industriell anläggning med ett inbetalt aktiekapital av t. ex. 300,000 kronor skulle hava förutsättning eller utsikt att förtjäna mera på sitt kapital än en motsvarande rörelse med samma duglighet i ledningen, driven av enskild person eller i form av enkelt bolag, om innehavarna äga och i rörelsen insätta alldeles samma kapital.

Det finnes följaktligen enligt vår förmening icke heller någon anledning till att vinst, som uppstår å en rörelse, driven under aktiebolags form, skall beskattas två gånger, d. v. s. först hos aktiebolaget såsom sådant och sedan hos aktieägarna, då de sins emellan fördela den å verksamheten uppkomna vinsten.

Om en grundlig utredning verkställes angående vinstresultatet för ett visst antal aktiebolag inom olika branscher under de sist gångna 10 åren, skulle statistiken sannolikt visa, att placering av penningar i aktiebolag i och för drivande av företagareverksamhet i regel lämnat ett mycket dåligt vinstresultat och att de inbetalda aktiekapitalen i stor omfattning icke ens lämnat vanlig bankränta och i många fall helt och hållet gått förlorade.

Det är på tiden, att talet om den större skattekraften hos aktiebolagen än för inkomster av annan art upphör, då skattefrågor skola behandlas och att skattelagstiftningen snarast möjligt förändras så, att all inkomst av samma slag endast beskattas en gång på likartat sätt. Dubbelbeskattningen av aktiebolagens vinster har länge nog fått utgöra en tryckande extrabörda för de företag inom det svenska näringslivet, som drivas under aktiebolags form. För varje gång en ny skattekommitté eller skattedelegation tillsatts, har från näringsidkarehåll väntats, att förslag skulle framkomma angående dubbelbeskattningens avskaffande, men samtliga skattekommittéer förbigå helt och hållet denna viktiga skatteangelägenhet, eller ock motivera de dess bibehållande med att en förändring skulle medföra så anseeligt minskade inkomster för statskassan, att det icke låter sig göra. Vidare framhålles, att skattesystemet är en så invecklad fråga, att ett tillrättaläggande av förhållandena på det ena hållet verkar störande

på andra områden av skattelagstiftningen och att den minskning av de statliga och kommunala inkomsterna, som bleve följden av dubbelbeskattningens avskaffande, skulle nödvändiggöra ökning av skatteprocenten för inkomst- och förmögenhetsskatten och utdebiteringen till kommunalskatt.

Aktiebolagsformen är i de flesta fall det lämpligaste sättet att använda sig av för drivande av affärsrörelse och medför stora fördelar på grund av lättheten att genom aktieförsäljning överlåta sin andel i ett företag, den bekväma formen för förvaltningen samt den begränsade ansvarigheten. Ifrågavarande form för bedrivande av näringsverksamhet bör icke av de statliga och kommunala myndigheterna motarbetas utan tvärtom uppmuntras, då på grund av aktiebolagslagens ansvarsbestämmelser för såväl styrelsemedlemmar som revisorer den verkliga vinsten vid deklaration mycket exaktare framkommer i företag, som drivas under aktiebolagsformen, än i privata företag, och följaktligen stat och kommun säkrare erhålla dem rätteligen tillkommande andel av vinsten i form av skatter.

Vilken utgångspunkt som än väljes till försvar för dubbelbeskattningen av aktiebolagsvinster måste resultatet bliva detsamma, nämligen att denna beskattning är oberättigad och orättvis och står i fullständig strid med det allmänna rättsmedvetandet. Under de år, som dubbelbeskattningen existerat, hava även många bevis framkommit för att aktieägarna sökt i största möjliga mån komma ifrån fullgörandet av dubbelbeskattningen av sina inkomster, i det att dels ett stort antal företagare i sådana smärre och medelstora bolag, som ägas av en eller några få personer, vilka i många fall själva hava hand om bolagets drift och förvaltning, ordnat det så, att största delen av bolagets vinst uppbäres i form av oskäligt tilltagna avlöningar såsom verkställande direktörer eller arvoden såsom styrelsemedlemmar eller revisorer, dels ett stort antal aktiebolag upplöstes för att framdeles drivas såsom privata företag eller enkla bolag. Många fall kunna även påvisas, då aktiebolag, för att undgå dubbelbeskattningen vid utdelning av fonderade medel och för att minska skatteprocenten i framtiden, vidtagit åtgärder medelst formell upplösning av det tidigare bolaget och bildandet av nytt bolag med väsentligt ökade värden och högre insatskapital utan att något nytt kapital tillskjutits. Det synes oss påtagligt, att en skattelagstiftning, som uppmuntrar till dylika osunda företeelser inom affärslivet, näppeligen kan vara lämplig eller för en sund utveckling av landets näringsliv nyttig. Kammarrätten, vilken i skatteärenden torde utgöra den mest sakkunniga myndigheten i landet, har redan från början och senare vid upprepade tillfällen avrätt från införandet av den systematiska dubbelbeskattningen av aktiebolag och dess delägare med framhållande av, att det är en förvanskning av skattesystemets grundprinciper. Även de svenska handelskamrarna och övriga sammanslutningar av näringsidkare inom landet hava gång efter annan framfört många tungt vägande skäl för dubbelbeskattningens avskaffande.

Nyligen har 1924 års skatteberedning i sitt utlåtande av den 14 oktober

föregående år, i stället för ett konsekvent borttagande av dubbelbeskattningen av aktiebolagens vinster, föreslagit att, för att i någon mån borttaga de orättvisor, som förefinnas mellan aktiebolagen och andra sammanslutningar för drivande av näringsverksamhet, såsom ekonomiska föreningar, kommanditbolag och kooperativa föreningar, dubbelbeskattningen skulle i görligaste mån införas även för dylika företag. Av motiveringen framgår emellertid oförtydligt hur invecklat och besvärligt det skulle bli att införa dubbelbeskattning även för andra sammanslutningar mellan ett flertal personer för drivande av rörelse. I vissa fall skulle det helt enkelt vara utförbart i praktiken. Ehuru det otvivelaktigt skulle vara lämpligast att omedelbart och på en gång i sin helhet avskaffa hela dubbelbeskattningen av aktiebolagens vinster, inse vi dock, att detta skulle komma att medföra så betydligt minskade inkomster för staten, att det möjligen kunde nödvändiggöra en icke obetydlig höjning av inkomst- och förmögenhetsskatteprocenten. Försiktigheten torde därför bjuda att som ett första steg till dylik avskrivning återgå till efter 1902 års riksdagsbeslut i denna fråga införda förhållande, nämligen att bolagen från det vinstbelopp, som skall till stat och kommun beskattas, få avdraga det belopp, som till aktieägarna utdelas intill 6 procent å aktiekapitalet. Härigenom skulle åtminstone de bolag, vilkas inkomst icke överstiger 6 procent av kapitalet och beträffande vilka påståendet om aktiebolagsinkomstens större skattekraft i jämförelse med annan kapitalinkomst icke skulle motsvaras av verkligheten, undgå dubbelbeskattning.

Med anledning av vad här ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen för sin del måtte besluta, att förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt (nr 758/1920) samt förordningen angående bevillning av fast egendom samt av inkomst (nr 759/1920) skola till sin avfattning förändras på sådant sätt, att aktiebolagen från det vinstbelopp, varå skatt skall erläggas, må äga rättighet avdraga vad som till delägarna utdelas, dock högst 6 procent å aktiekapitalet.

Stockholm den 18 januari 1927.

Nils Winkler.

<i>Arvid Lindman.</i>	<i>G. A. Björkman.</i>	<i>Ivar Anderson.</i>
<i>Carl Arv. Anderson.</i>	<i>Birger Christenson.</i>	<i>Erik Bernström.</i>
<i>J. Fjellman.</i>	<i>L. L. Lorichs.</i>	<i>Fabian Lilliecreutz.</i>
<i>Erik Laurén.</i>	<i>Adolf Wallerius.</i>	<i>Sven Persson.</i>

<i>Bj. Holmgren.</i>	<i>Th. af Ekenstam.</i>	<i>A. Henrikson.</i>
<i>Harry Weibull.</i>	<i>Thore Alströmer.</i>	<i>Cl. Lindskog.</i>
<i>Birger Petersson.</i>	<i>Per Pehrsson.</i>	<i>Carl Ros.</i>
<i>Edvin Leffler.</i>	<i>Carl Larson.</i>	<i>John Hedin.</i>
<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>Otto Järte.</i>	<i>David Pettersson.</i>
	<i>P. Nilsson,</i> Bonarp.	
